

WEB PROGRAMLAMA I ■ HAFTA 3

HTML: Tablolar, Formlar ve Multimedya

Tablo yapısı ■ Form elemanları ■ türleri ■ Doğrulama öznitelikleri ■ Ses ve video

Prof. Dr. Özal YILDIRIM

Fırat Üniversitesi — Teknoloji Fakültesi

Yazılım Mühendisliği Bölümü

✓ Hafta 2 Özeti

- ▶ VS Code + Live Server + Emmet
- ▶ HTML5 belge iskeleti
- ▶ Başlık hiyerarşisi, metin etiketleri
- ▶ `<a>`, `<img>`, listeler
- ▶ Göreli / mutlak yollar

→ Bu Hafta

Web siteleri sadece **bilgi sunmaz**;

- ▶ **Yapısal veri** gösterir → **Tablolar**
- ▶ **Kullanıcıdan bilgi alır** → **Formlar**
- ▶ **Medya oynatır** → **Ses & Video**

Form, kullanıcının sunucuyla konuştuğu tek araçtır. Hafta 1'deki **POST isteği** tam olarak burada doğar.

- ▶ `<table>` yapısını başlık, gövde ve alt bilgi olarak kurabilecek,
- ▶ Hücre birleştirme (`colspan`, `rowspan`) uygulayabilecek,
- ▶ Tablonun ne zaman kullanılması *gerekmediğini* ayırt edebilecek,
- ▶ `<form>` etiketini `action` ve `method` öznitelikleriyle kurabilecek,
- ▶ 15'ten fazla `input` türünü amacına göre seçebilecek,
- ▶ `<label>` ile erişilebilir form oluşturabilecek,
- ▶ HTML5 doğrulama öznitelikleriyle sunucuya gitmeden kontrol yapabilecek,
- ▶ `<audio>` ve `<video>` ile medya gömebilecek,
- ▶ Yapay zekaya form ürettirip erişilebilirlik açısından denetleyebileceksiniz.

Bu Haftanın İçeriği

- 1 Tablolar
- 2 Formlar
- 3 Multimedya
- 4 Yapay Zeka ile Form Tasarımı
- 5 Özet ve Değerlendirme

Tablolar

BÖLÜM 1

Tablo Ne İçindir?

Tanım

`<table>`, **satır ve sütunlardan oluşan yapısal verileri** göstermek için kullanılır. Bir hücrenin anlamı, bulunduğu satır ve sütundan gelir.

Tablo Kullanın

- ▶ Fiyat listesi
- ▶ Ders programı
- ▶ Çok satanlar sıralaması
- ▶ İstatistik verileri
- ▶ Karşılaştırma çizelgesi

Tablo Kullanmayın

- ▶ Sayfa **düzeni** oluşturmak için
- ▶ Öğeleri yan yana dizmek için
- ▶ Menü yapmak için

*1990'ların yöntemiydi. Bugün bunun için **Flexbox ve Grid** var (Hafta 8–9).*

Tablo Anatomisi

```
1 <table>
2   <caption>Haftanın Çok Satanlari</caption>
3   <thead>
4     <tr>
5       <th>Sira</th>
6       <th>Kitap Adi</th>
7       <th>Yazar</th>
8     </tr>
9   </thead>
10  <tbody>
11    <tr>
12      <td>1</td>
13      <td>Simyaci</td>
14      <td>Paulo Coelho</td>
15    </tr>
16    <tr>
17      <td>2</td>
18      <td>Seker Portakali</td>
19      <td>J. M. de Vasconcelos</td>
20    </tr>
21  </tbody>
22  <tfoot>
23    <tr><td colspan="3">Kaynak: 2026 verileri</td></tr>
24  </tfoot>
25 </table>
```

Etiket

Anlamı

<table>

Tablonun kökü

<caption>

Tablo başlığı

<thead>

Başlık bölgesi

<tbody>

Veri gövdesi

<tfoot>

Alt bilgi / toplam

<tr>

table row — satır

<th>

header — başlık hücresi

<td>

data — veri hücresi

Hücre Birleştirme: colspan ve rowspan

```
<table>
  <tr>
    <th colspan="2">Kitap Bilgisi</th>
  </tr>
  <tr>
    <th rowspan="2">Simyacı</th>
    <td>Paulo Coelho</td>
  </tr>
  <tr>
    <td>1988</td>
  </tr>
</table>
```

Kitap Bilgisi	
Simyacı	Paulo Coelho
	1988

colspan ="2" →

yatay birleştirme

rowspan ="2" → dikey birleştirme

⚠ Dikkat

Birleştirme yaptığınızda o satırdaki hücre sayısı **azalır**. `rowspan ="2"` kullanıldığında bir sonraki satırda o sütun için hücre yazılmaz. En sık yapılan hata: hücreyi yine de yazmak.

Ekran okuyucu kullanıcısı, tabloyu **görsel olarak tarayıp** anlayamaz. Ona yol göstermeliyiz.

```
1 <table>
2   <caption>2026 yili en cok satan kitaplar</caption>
3   <thead>
4     <tr>
5       <th scope="col">Sira</th>
6       <th scope="col">Kitap Adi</th>
7       <th scope="col">Satis</th>
8     </tr>
9   </thead>
10  <tbody>
11    <tr>
12      <th scope="row">1</th>
13      <td>Simyaci</td>
14      <td>124.000</td>
15    </tr>
16  </tbody>
17 </table>
```

`scope = "col"` / `scope = "row"` ile hangi başlığın hangi hücreleri tanımladığı belirtilir. `<caption>` **her tabloda olmalıdır.**

Tabloyu Sınıflandırmak: <col> ve <colgroup>

Bir sütunun tamamına birden müdahale etmek için kullanılır.

```
1 <table>
2   <colgroup>
3     <col style="width: 10%">           <!-- Sıra sutunu -->
4     <col span="2" style="width: 45%"> <!-- Kitap ve Yazar -->
5   </colgroup>
6   <thead>
7     <tr><th>Sira</th><th>Kitap</th><th>Yazar</th></tr>
8   </thead>
9   ...
10 </table>
```

İpucu

<colgroup>, <table> etiketinden hemen sonra ve <thead>'den **önce** gelmelidir. Sütun genişliği ayarlamak için en temiz yöntemdir — her hücreye tek tek stil vermekten kurtarır.

Tablo Hatalarını DevTools ile Yakalamak

Tabloların en sık hatası, **satırlardaki hücre sayısının tutmamasıdır**.

✗ Bozuk tablo

```
<tr><th>A</th><th>B</th><th>C</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">3</td><td>4</td></tr>
<tr><td>5</td><td>6</td></tr>
```

2. satırda **bir hücre eksik**; 4. satırda **rowspan** yüzünden **bir hücre fazla**.

Nasıl Tespit Edilir?

- 1 validator.w3.org — yapısal hataları bildirir
- 2 DevTools → **Elements** → tabloyu seç, **görsel kutuya** bak
- 3 Ekran okuyucu simülasyonu:
DevTools → **Accessibility** paneli

Kural: Her satırdaki hücre sayısı (**colspan/rowspan** dahil) **eşit** olmalıdır.

Formlar

BÖLÜM 2

Form: Kullanıcıdan Veri Toplamak

```
1 <form action="/kayit" method="POST">
2   <label for="emailInput">E-posta Adresiniz:</label>
3   <input type="email" id="emailInput" name="user_email" required>
4   <button type="submit">Kayıt Ol</button>
5 </form>
```

action

Verinin **hangi adrese** gönderileceği. Boş veya "#" bırakılırsa aynı sayfaya gönderir.

method

GET: veriler **URL'de** görünür (arama için).
POST: veriler **istek gövdesinde** gider (şifre, kayıt).

Hafta 1 bağlantısı: "Submit" tuşuna basıldığında tarayıcı bir **HTTP isteği** oluşturur. **method** önitelik o isteğin **metodudur**.

<label> Neden Zorunlu?

✗ Kötü

```
E-posta:  
<input type="email" name="mail">
```

Ekran okuyucu “metin kutusu” der — **neyin kutusu olduğunu söyleyemez.**

✓ İyi

```
<label for="mail">E-posta:</label>  
<input type="email" id="mail"  
      name="mail">
```

`for` ile `id` **eşleşir**. Etikete tıklayınca kutu odaklanır.

i Üç Önemli Öznitelik — Karıştırmayın

- ▶ `id` — Sayfada **benzersizdir**. `<label for ="">` ve JavaScript bunu kullanır.
- ▶ `name` — **Sunucuya giden anahtar**. Bu olmadan veri gönderilmez!
- ▶ `value` — Alanın başlangıç değeri.

<input> Türleri (1/2)

type	Kullanım Amacı	Mobilde & Doğrulama
text	Genel metin	Standart klavye
email	E-posta adresi	@ içerir mi kontrolü; e-posta klavyesi
password	Şifre	Karakterleri gizler
number	Sayısal değer	min, max, step; sayı klavyesi
tel	Telefon	Tuş takımı klavyesi
url	Web adresi	http:// format kontrolü
search	Arama kutusu	Temizleme (x) butonu
date	Tarih	Takvim seçici açılır
time	Saat	Saat seçici

<input> Türleri (2/2): Seçim Elemanları

Radio — tek seçim

```
<fieldset>
  <legend>Kitap Turu</legend>
  <input type="radio" id="r1"
        name="tur" value="roman">
  <label for="r1">Roman</label>

  <input type="radio" id="r2"
        name="tur" value="siir">
  <label for="r2">Siir</label>
</fieldset>
```

Aynı name → aynı grup, tek seçim.

Onay kutusu — çoklu seçim

```
<input type="checkbox" id="c1"
       name="ilgi" value="tarih">
<label for="c1">Tarih</label>

<input type="checkbox" id="c2"
       name="ilgi" value="bilim"
       checked>
<label for="c2">Bilim</label>
```

checked → baştan işaretli gelir.

💡 İpucu

`<fieldset>` ve `<legend>` ilgili alanları **gruplar**. Ekran okuyucu “Kitap Türü grubu, seçenek 1/2” diye okur — radyo gruplarında **kullanılması şarttır**.

Açılır Liste

```
<label for="sehir">Sehir:</label>
<select id="sehir" name="sehir">
  <optgroup label="Dogu">
    <option value="23">Elazig</option>
    <option value="21">Diyarbakir</option>
  </optgroup>
  <optgroup label="Bati">
    <option value="35">Izmir</option>
  </optgroup>
</select>
```

Çok Satırlı Metin

```
<label for="yorum">Yorumunuz:</label>
<textarea id="yorum" name="yorum"
  rows="5" cols="40"
  maxlength="500"
  placeholder="Kitap hakkında
  dusuncelerinizi yazin">
</textarea>
```

Dikkat: `<textarea>` kendiliğinden kapanmaz; içindeki boşluklar **değer** sayılır.

Buton Türleri

`<button type="submit">` — Formu gönderir (varsayılan)   ▪ `<button type="reset">` — Formu temizler   ▪ `<button type="button">` — Hiçbir şey yapmaz; JavaScript ile kullanılır (Hafta 12)

HTML5 Doğrulama Öznitelikleri

Sunucuya gitmeden, **tarayıcının kendisi** kontrol eder.

```
1 <input type="text" name="kullanici" required minlength="3" maxlength="20">
2 <input type="number" name="yas" min="18" max="99" step="1">
3 <input type="email" name="mail" required>
4 <input type="text" name="tc" pattern="[0-9]{11}" title="11 haneli TC no">
5 <input type="text" name="ad" placeholder="Adiniz" autocomplete="given-name">
6 <input type="text" name="kod" readonly value="BV-2026">
7 <input type="text" name="eski" disabled>
```

💡 İpucu

required olan boş bir alanla “Gönder” dersiniz tarayıcı **kendi uyarı balonunu** gösterir ve gönderimi durdurur.

⚠ Dikkat

HTML doğrulaması güvenlik değildir! Kullanıcı DevTools ile bu öznitelikleri silebilir. Gerçek doğrulama **her zaman sunucuda** yapılır (Hafta 14).

readonly ile disabled Farkı

Özellik	readonly	disabled
Değiştirilebilir mi?	Hayır	Hayır
Odaklanabilir mi (Tab)?	Evet	Hayır
Kopyalanabilir mi?	Evet	Hayır
Sunucuya gönderilir mi?	Evet	Hayır
Görünüm	Normal	Soluk (gri)
Tipik kullanım	Otomatik üretilen sipariş no	Henüz seçilemeyen seçenek

En kritik satır: disabled bir alanın verisi **sunucuya hiç gitmez**. “Neden veri gelmiyor?” hatalarının klasik sebebidir.

```
1 <h2>Bultenimize Kayit Olun</h2>
2 <form action="#" method="POST">
3   <fieldset>
4     <legend>Uyelik Bilgileri</legend>
5
6     <label for="adInput">Adiniz Soyadiniz:</label>
7     <input type="text" id="adInput" name="user_name" required minlength="3">
8
9     <label for="emailInput">E-posta Adresiniz:</label>
10    <input type="email" id="emailInput" name="user_email" required>
11
12    <label for="turSecim">Ilgilendiginiz Tur:</label>
13    <select id="turSecim" name="tur">
14      <option value="">-- Seciniz --</option>
15      <option value="roman">Roman</option>
16      <option value="bilim">Bilim Kurgu</option>
17    </select>
18
19    <input type="checkbox" id="kvkk" name="kvkk" required>
20    <label for="kvkk">Aydınlatma metnini okudum.</label>
21
22    <button type="submit">Kayit Ol</button>
23  </fieldset>
```


Formu Test Etmek: GET ile POST'u Görün

method ="GET" yapıp formu gönderin ve **adres çubuğuna** bakın:

```
http://127.0.0.1:5500/index.html?user_name=Ali+Veli&user_email=ali%40mail.com&tur=roman
```

🔍 Ne Görüyoruz?

- ▶ ? ile **sorgu dizesi** başlıyor
- ▶ name =değer çiftleri
- ▶ & ile ayrılıyor
- ▶ Boşluk → +, @ → %40 (*URL encoding*)

⚠ Dikkat

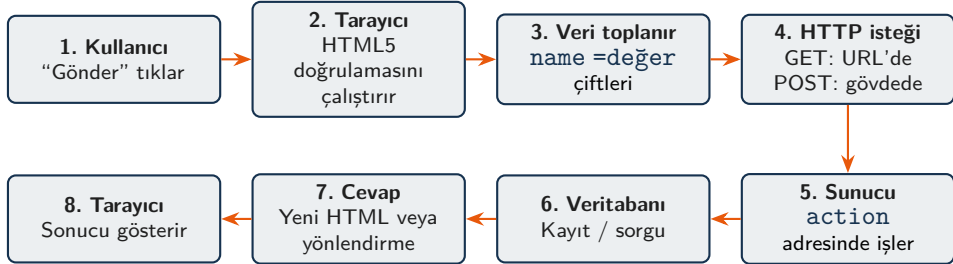
Şifreyi asla GET ile göndermeyin. URL:

- ▶ Tarayıcı geçmişine yazılır
- ▶ Sunucu loglarında görünür
- ▶ Link olarak paylaşılabılır

Hassas veri için **her zaman POST.**

Hafta 1'de öğrendiğimiz **sorgu parametreleri** tam olarak buradan gelir.

Bir Form Gönderildiğinde Ne Olur?

2. adım istemcide, 5. adım sunucuda çalışır. Bu dönem 1–4'ü; Hafta 14'te 5–8'i öğreneceğiz.

<datalist>: Otomatik Tamamlama

```
1 <label for="yazar">Yazar arayın:</label>
2 <input type="text" id="yazar"
3       name="yazar" list="yazarListesi">
4
5 <datalist id="yazarListesi">
6   <option value="Paulo Coelho">
7   <option value="Orhan Pamuk">
8   <option value="Sabahattin Ali">
9   <option value="Yasar Kemal">
10 </datalist>
```

☰ select ile Farkı

`<select>`: Kullanıcı **sadece listeden** seçebilir. `<datalist>`: Liste **öneridir**; kullanıcı listede olmayan bir değer de yazabilir.

💡 İpucu

`list` önitelik ile `datalist`'in `id`'si **eşleşmelidir**.

Klavye ile Gezinme ve tabindex

Fare kullanamayan kullanıcılar formda **Tab tuşu** ile gezinir.

```
<!-- Doğal sıra: HTML sırası -->
<input type="text" name="ad">
<input type="text" name="soyad">
<button>Gonder</button>

<!-- Sıradan cikarma -->
<div tabindex="0">Odaklanabilir</div>
<div tabindex="-1">Sadece JS ile</div>
```

⚠ Dikkat

`tabindex = "1", "2"` gibi pozitif değerler kullanmayın. Doğal sırayı bozar ve bakımı imkânsız hale getirir. Sadece 0 (sıraya kat) ve -1 (sıradan çık) kullanın.

💡 İpucu

Hemen deneyin: Sayfanızda fareyi bırakın, sadece **Tab**, **Shift+Tab**, **Enter** ve **Space** ile formu doldurup gönderin. Yapamadığınız her adım bir **erişilebilirlik hatasıdır**.

Kullanıcı Deneyimi: autocomplete ve Gruplama

```
1 <input type="text" name="ad" autocomplete="given-name">
2 <input type="text" name="soyad" autocomplete="family-name">
3 <input type="email" name="mail" autocomplete="email">
4 <input type="tel" name="tel" autocomplete="tel">
5 <input type="text" name="adres" autocomplete="street-address">
6 <input type="password" name="sifre" autocomplete="new-password">
```

✏️ Neden Önemli?

Tarayıcı ve şifre yöneticisi alanın **ne olduğunu anlar** ve kayıtlı bilgiyi tek tıkla doldurur. Mobilde form doldurma süresini yarıya indirir.

☰ Alanları Gruplandırın

Uzun formları `<fieldset>` ile bölün: **Kişisel Bilgiler ▪ İletişim ▪ Tercihler ▪ Onaylar** Kullanıcı 20 alanlık tek bir yığın görünce formu terk eder.

<progress> ve <meter>

<progress> — İlerleme

```
<label for="yukleme">Yukleniyor:</label>
<progress id="yukleme"
          value="70" max="100">
    70%
</progress>
```

Bir **görevin tamamlanma oranı** için. Dosya yükleme, form adımları.

<meter> — Ölçüm

```
<label for="puan">Kitap puanı:</label>
<meter id="puan" value="8.4"
        min="0" max="10"
        low="4" high="7" optimum="10">
    8.4 / 10
</meter>
```

Bilinen bir aralıktaki ölçüm için. Puan, disk doluluk, sıcaklık.

⚠ Dikkat

Karıştırmayın: `progress` “ne kadarı bitti?”, `meter` “değer nerede duruyor?” sorusunu yanıtlar. Bir kitap puanı için `progress` kullanmak semantik hatadır.

Lighthouse ile Erişilebilirlik Denetimi

Chrome DevTools → **Lighthouse** sekmesi → **Accessibility** seçip **Analyze page load**.

✗ Formda Sık Çıkan Hatalar

- ▶ *Form elements do not have associated labels*
- ▶ *Select element does not have an accessible name*
- ▶ *Background and foreground colors do not have sufficient contrast*
- ▶ *Heading elements are not in a sequentially-descending order*

🏆 Hedef

Bu derste hedefimiz her sayfada **Accessibility skoru 100**. Lighthouse **otomatik** testtir; her şeyi yakalayamaz. Klavye testi ve **caption/scope** kontrolünü **elle** yapmalısınız.

Erişilebilirlik bir “ekstra özellik” değil, **yasal ve etik bir zorunluluktur** (Türkiye: 5378 sayılı kanun, AB: EN 301 549).

Multimedya

BÖLÜM 3

Ses

```
<audio controls>
  <source src="ses/tanitim.mp3"
    type="audio/mpeg">
  <source src="ses/tanitim.ogg"
    type="audio/ogg">
  Tarayiciniz ses ogesini
  desteklemiyor.
</audio>
```

Video

```
<video controls width="640"
  poster="images/kapak.jpg"
  preload="metadata">
  <source src="video/tanitim.mp4"
    type="video/mp4">
  <track src="altyazi.vtt"
    kind="captions"
    srclang="tr" label="Turkce">
  Tarayiciniz videoyu desteklemiyor.
</video>
```

Öznitelik	Etkisi	Öznitelik	Etkisi
controls	Oynat/durdur arüzeyi	poster	Oynatmadan önce görünen kare
autoplay	Otomatik başlat	loop	Sürekli tekrar
muted	Sessiz başlat	preload	none/metadata/auto

<track> erişilebilirliktir: alt yazı olmadan işitme engelli kullanıcı videodan yararlanamaz.

<iframe>: Dış İçerik Gömme

```
1 <iframe src="https://www.youtube.com/embed/VIDEO_ID"
2       width="560" height="315"
3       title="BookVerse tanitim videosu"
4       loading="lazy"
5       allowfullscreen>
6 </iframe>
```

✓ Tipik Kullanım

- ▶ YouTube / Vimeo videosu
- ▶ Google Haritalar
- ▶ Ödeme formu (banka sayfası)
- ▶ Harici raporlar

⚠ Dikkat

- ▶ **title zorunludur** — ekran okuyucu için
- ▶ Her **iframe** ayrı bir sayfa yükler → **performans maliyeti**
- ▶ Güvenmediğiniz siteyi gömerseniz **sandbox** önitelik kullanın

Yapay Zeka ile Form Tasarımı

BÖLÜM 4

Formlar: Yapay Zekanın En Çok Hata Yaptığı Alan

Yapay zeka **çalışan** bir form üretir. Ancak ürettiği formlar genellikle **erişilebilir değildir**.

Sık Karşılaşılan Hatalar

- ▶ `<label>` yerine sadece `placeholder`
- ▶ `for` ile `id` eşleşmemesi
- ▶ `name` öznitelik unutulması → veri sunucuya gitmez
- ▶ Radyo gruplarında `fieldset` yok
- ▶ Her şeye `type = "text"` verilmesi

Denetim Listeniz

Her üretilen formda **şunları tek tek** kontrol edin:

- 1 Her `input`'un bir `<label>`'ı var mı?
- 2 `for = id` mi?
- 3 Her alanda `name` var mı?
- 4 `type` doğru seçilmiş mi?
- 5 Radyo grubu `fieldset` içinde mi?

*`placeholder` bir etiket değildir — yazı girilince **kaybolur** ve kullanıcı ne yazdığını unuttur.*

Prompt 1 — Erişilebilirlik Denetimi

Yapay Zeka İstemi (Prompt) — Form Erişilebilirlik İncelemesi

Sen bir web erişilebilirliği (accessibility) uzmanisin. Aşağıdaki HTML formunu WCAG 2.1 AA ölçütlerine göre denetle.

Her bulgu için şu formatta yaz: [SORUN] Kısa başlık [ETKİ] Hangi kullanıcı grubu nasıl etkilenir [COZUM] Tek cümlelik düzeltme önerisi

Özellikle şunları kontrol et: label-input eşleşmesi, fieldset/legend kullanımı, klavye ile gezinme sırası, hata mesajlarının duyurulması, placeholder'ın label yerine kullanılması.

Düzeltilmiş kodu verme. Sadece bulguları listele.

Form kodu: [BURAYA KENDİ FORMUNUZU YAPISTIRIN]

Bulguları Chrome DevTools → **Lighthouse** → **Accessibility** taramasıyla karşılaştırın.

Prompt 2 — Doğru input Türünü Seçirme

Yapay Zeka İstemi (Prompt) — Alan Türü Danışmanlığı

Bir kitap satış sitesi için üyelik formu tasarlıyorum. Toplayacağım bilgiler şunlar:
Ad Soyad, E-posta, Şifre, Doğum tarihi, Telefon, TC kimlik no, İl seçimi, İlgi alanları
(birden fazla seçilebilir), Üyelik türü (tek seçim: Standart/Premium), Profil fotoğrafı,
Kendinizi tanıttin (uzun metin), KVKK onayı
Her bilgi için bir tablo halinde ver: | Bilgi | Kullanılacak etiket ve type | Zorunlu mu
| Doğrulama özellikleri |
KOD VERME. Sadece tabloyu doldur ve tablonun altında, seçimlerinden 3 tanesinin nedenini
birer cümleyle açıkla. Türkçe yaz.

Prompt 3 — Test Verisi Üretimi

Yapay Zeka İstemi (Prompt) — Sınır Değer Testleri

Asagidaki inputalani icin test senaryolari uret:

```
<input type="text" name="tc" pattern="[0-9]11" required minlength="11"
maxlength="11">
```

Bana 10 adet test girdisi ver. Her biri icin: | Girdi | Beklenen sonuc (Gecerli/Gecersiz)
| Hangi kural devreye girer |

Sinir degerleri mutlaka kapsa: bos, 10 hane, 11 hane, 12 hane, harf iceren, bosluk
iceren, ozel karakter iceren.

Sonunda: "Bu dogrulama neden guvenlik icin YETERLI DEGIL?" sorusunu 2 cumleyle yanitla.

Yapay Zeka Çıktısını Doğrulama

Üretilen test girdilerini **gerçekten deneyin**. Yapay zekanın “geçersiz” dediği bir girdi tarayıcıda geçiyorsa, **yapay zeka yanılmış** demektir — bunu not edin.

Özet ve Değerlendirme

BÖLÜM 5

Tablolar

`table` > `caption` +
`thead/tbody/tfoot` > `tr` > `th/td`.
`colspan/rowspan` ile birleştirme. `scope` ve
`caption` **erişilebilirlik için şart**. Sayfa düzeni için
kullanmayın.

Formlar

`form` + `action` + `method`.
`label[for]` ↔ `input[id]`.
name olmadan **veri gitmez**.
`type` doğru seçilirse mobil klavye ve doğrulama
bedava gelir.

Multimedya

`<audio>`, `<video>` + `<source>` ile format
alternatifi. `<track>` alt yazı. `<iframe>` dış içerik
— `title` zorunlu.

Yapay Zeka

Form üretiminde en sık hata: `label` eksikliği.
Üretilen her formu **5 maddelik denetim listesiyle**
geçirin.

Altın Kural: HTML doğrulaması **kullanıcı deneyimidir**, güvenlik değil. Gerçek kontrol sunucuda yapılır.

Terim	Anlam	Terim	Anlam
<code>thead/tbody</code>	Tablo başlık/gövde bölgeleri	<code>name</code>	Sunucuya giden anahtar
<code>colspan</code>	Yatay hücre birleştirme	<code>id</code>	Sayfada benzersiz kimlik
<code>rowspan</code>	Dikey hücre birleştirme	<code>action</code>	Formun hedef adresi
<code>scope</code>	Başlık hücresinin kapsamı	<code>method</code>	GET / POST
<code>fieldset</code>	İlişkili alanların grubu	<code>required</code>	Zorunlu alan
<code>legend</code>	Grup başlığı	<code>pattern</code>	Düzenli ifade kontrolü
<code>label</code>	Alan etiketi	<code>readonly</code>	Değiştirilemez, gönderilir
<code>placeholder</code>	İpucu metni (etiket değil!)	<code>disabled</code>	Pasif, gönderilmez
<code>URL encoding</code>	<code>%40</code> dönüşümü	<code>track</code>	Video alt yazısı

- 1 Bir tablonun sayfa düzeni için kullanılması neden yanlıştır? En az iki gerekçe yazınız.
- 2 `<th scope = "row">` ile `<td>` arasındaki fark nedir?
- 3 Bir formda `name` önitelik unutulursa ne olur? `id` unutulursa ne olur?
- 4 `readonly` ve `disabled` arasındaki **en kritik** fark nedir?
- 5 Aşağıdaki kodda **üç erişilebilirlik hatası** vardır:

```
<form>
  <input type="text" placeholder="Adınız">
  <input type="radio" name="tur"> Roman
  <input type="radio" name="tur"> Siir
  <button>Gonder</button>
</form>
```

- 6 `method = "GET"` ile gönderilen bir şifrenin hangi üç yerde sızabileceğini yazınız.

Laboratuvar Föyü 3

- ▶ BookVerse'e "Çok Satanlar" tablosu
- ▶ Hücre birleştirme alıştırması
- ▶ Kapsamlı üyelik formu tasarımı
- ▶ GET/POST farkının gözlemlenmesi
- ▶ Lighthouse erişilebilirlik taraması
- ▶ Yapay zeka ile form denetimi

Hazırlık

Okuma: Kitap Ünite 2.1 — "Tablolar ve Formlar"
Kaynaklar:

- ▶ developer.mozilla.org/docs/Learn/Forms
- ▶ [w3.org/WAI/tutorials/forms](https://www.w3.org/WAI/tutorials/forms)
- ▶ caniuse.com — input type desteği

Haftaya Görüşmek Üzere!

Gelecek Hafta:

HTML5 Semantik Yapı, Erişilebilirlik ve SEO

, , , , , , ■ ARIA ■ Meta etiketleri